

пект към пълноценното възпроизвеждане на културния модел.

Свирачът ерген има двойствена позиция в коледуването. Тя се дължи на изпълняваните от него различни социални роли: от една страна - млад мъж, част от възрастовата група на ергените, преминаваща през обред на преход, а от друга - свиращ, който заради специфичните си музикантски умения е задължен да съпровожда коледарите и да изпълни необходимия инструментален коледен репертоар. По време на протичането на обряда музикантът постоянно преминава от едната в другата роля - той е певец на коледни песни в домовете заедно с коледарите, в края на посещението по желание на домакините може да изсвири хороводни мелодии, за да потанцуват, а по пътя от една къща към друга свири мелодии, съответни на песните из пътя. При завръщането си към спомена някои инструменталисти формулират своята позиция от времето на ергенуването си: *"Групово си вярят из пътя. Свирача вѐри напред, онез след него. Като вѐря из пътя, свиря. Като влея вкѐщи, аз са включа да пея. Га̀йгата ѝ в мене, туря га погмишница. Из пътя аз си ги свиря пътните песни, пѐк те си пеят. На вратата свиря, доде отторяят. Гато имат желание, играва и вкѐщи. Аз свиря на кюзда, често хоро, те играят - кѐртят, тропат"* (5). Други описват себе си в по-късна възраст и извяват отношението си като вече зрели мъже-музиканти: *"Коледарите ни поканят и ходим из селото. Те пеят, ний свирим. Имаше и женени свирачи, не само ергени. Свирачите най-отпред ходим. Коледарите пеят из пътя, ний с тях свирим същата мелодия. Ако те не пеят, свирим коледарско - пак същото. Га влеим в къщата, те си пеят. В двора свирим "Стани нине, господине". Коледарите влизат в къщата, пеят, молитва четат там, пѐк ний спрем свиренето. Вътре в къщата не свирим. Вкѐщи играят право хоро, рѐченица - коледарите и стопаните. Затуй отиваме там - да развеселим и тях. Като излеим от къщата, пак почваме да свирим"* (2).

Публичното признаване на необходимостта от музикант, съпровождащ коледарите, се изразява в заплащането на труда му. Тѐй като е специалист в своята дейност и има висок статус сред членовете на селищната общност, той получава съответно възнаграждение. Ако инструменталистът е ерген, преминава през обреда на социализация заедно със своите връстници в коледарската група. Заради специалното си положение и допълнителните задължения в ритуала той следва да бъде материално компенсиран. Когато в групата няма ерген, който да умее да свири, коледарите се обръщат с покана към по-възрастни, женени музиканти. При